

Informace
o speciálně-pedagogické konferenci
pořádané ve dnech

11. – 12. 11. 2009

Katedrou speciální pedagogiky PdF UHK

pod patronací

doc. Ing. Vladimíra Jehličky, CSc., děkana pedagogické fakulty UHK
u příležitosti

100. výročí prvního českého sjezdu pro péči o slabomyslné a školství pomocné
50. výročí vysokoškolského vzdělávání učitelů v Hradci Králové
10. založení Katedry speciální pedagogiky na Pedagogické fakultě UHK

prof. dr. František Čáda (1865 – 1918)
předseda organizačního výboru sjezdu v roce 1909

Svá vystoupení přislíbili:

doc. Ing. Marie Dohnalová, CSc. – *Sociální ekonomika – prostor pro zaměstnávání osob ohrožených sociálním vyloučením*

Ing. Karel Holomek – *Sociální a vzdělávací problematika romské populace*

MUDr. Dana Janotová, CSc. – *Dítě s mentální retardací v minulosti a dnes – diagnostika a léčba?*

prof. PhDr. Petr Piňha, CSc. – *Sto let nepochopení ušlechtilých a rozumných snah českých speciálních pedagogů*

doc. JUDr. Senta Radvanová, CSc. – *Rodinné vztahy v právu soukromém a veřejném*

prof. PhDr. Vladimír Smékal, CSc. – *Úloha psychologie v optimalizaci psychického rozvoje znevýhodněných osob*

doc. MUDr. Jana Süssová, CSc. – *Pokroky v diagnostice nervosvalových onemocnění a jejich event. vztah k poruše kognitivních funkcí*

Z jednání konference bude vydán recenzovaný sborník. Další informace pro zájemce o účast budou následovat.

Program jednání 11. 11. 2009

9.15 hod.	PaedDr. Monika Žumárová, Ph.D.	<i>Zahájení konference</i>
9.30 hod.	doc. Ing. Vladimír Jehlička, CSc.	<i>Slovo děkana Pedagogické fakulty</i>
9.45 hod.	PhDr. Tibor Vojtko, Ph.D.	<i>Deset let speciálněpedagogických studií v Hradci Králové</i>
10.00 hod.	doc. PhDr. Boris Titzl, Ph.D.	<i>Česká speciální pedagogika mezi léty 1909 a 2009</i>
10.30 hod.	prof. PhDr. Petr Piřha, CSc.	<i>Sto let nepochopení ušlechtilých a rozumných snah českých speciálních pedagogů</i>
11.15 hod.	MUDr. Dana Janotová, CSc.	<i>Dítě s mentální retardací v minulosti a dnes – diagnostika a léčba?</i>
12.00 – 13.00 hod.	oběd	
13.15 hod.	doc. MUDr. Jana Süssová, CSc.	<i>Pokroky v diagnostice nervosvalových onemocnění a jejich event. vztah k poruše kognitivních funkcí</i>
14.00 – 14.30 hod.	přestávka	
14.30 hod.	Vystoupení Základní škola a Praktická škola Svítání, o. p. s., Pardubice	
15.00 hod.	blok vyžádaných příspěvků <i>Moderuje: doc. PhDr. Bohumil Stejskal, CSc.</i>	
15.00 hod.	doc. PaedDr. PhDr. Ilona Pešatová, Ph.D.	<i>Prevence rizikových jevů u dětí detekováním rizikových rodin</i>
15.10 hod.	Mgr. Oldřich Müller, Ph.D.	<i>Speciálněpedagogická gerontagogika – výsledek změn paradigmatu speciální pedagogiky</i>
15.20 hod.	doc. Ing. Jaroslav Hrubý, CSc.	<i>Odvrácená tvář speciální pedagogiky</i>
15.30 hod.	doc. PaedDr. Franiok Petr, Ph.D.	<i>Sto let rozvoje péče o osoby s mentálním postižením</i>
15.40 hod.	doc. Ing. Marie Dohnalová, CSc.	<i>Sociální ekonomika – prostor pro zaměstnávání osob ohrožených sociálním vyloučením</i>
15.50 hod.	doc. PhDr. Bohumil Stejskal, CSc.	<i>Učme se z Čádových sjezdů</i>
16.10 hod.	diskuse <i>Diskusi řídí: doc. PhDr. Bohumil Stejskal, CSc.</i>	
16.20 hod.	doc. PhDr. Bohumil Stejskal, CSc.	<i>Ukončení jednání v plénu</i>

Odvrácená tvář (speciální) pedagogiky

Doc. ing. Jaroslav Hrubý, CSc.

PROLOG

Vážený pane předsedo, vážené dámy, vážení pánové,
měl jsem to štěstí, že jsem ještě zastihl vzdělaného a moudrého člověka, pana profesora Miloše Sováka. Když jsem mu říkal o svých komunikačních problémech s učiteli neslyšících, řekl mi:
„Pane kolego, ale to já znám!
Pro doktory jsem byl vždycky jenom odrodilec a pro učitele přivandrovalec!“

Prof. Miloš Sovák
1905 – 1989

I já jsem přivandrovalec...

Jsem odrodilcem v učitelském rodě.
Jsem totiž svým vzděláním a vyznáním elektronik.
10 let jsem se v ČSAV zabýval teorií elektronických obvodů (takže vím, jak vypadá skutečná věda).
12 let jsem v ČSAV vyvíjel elektronické pomůcky pro sluchově postižené.
V roce 1984 jsme dokončili vývoj prototypu čs. kochleárního implantátu.
Ten byl v lednu 1987 implantován prvnímu pacientovi.
14 let jsem pracoval ve Vládním výboru pro zdravotně postižené občany, kde jsme kromě tvorby Národních plánů pomoci zdravotně postiženým

měli na starosti především připomínkování veškeré legislativy z hlediska zdravotně postižených.

Takže i já jsem odrodilec i přivandrovalec, a to dokonce několikanásobný.

(Žel, panu profesoru Sovákovi nesahám ani po kolena...)

Ale přivandrovalec má výhodu pohledu z venku...

CO MI NA (NEJEN SPECIÁLNÍ) PEDAGOGICE VADÍ

V čem vidím hlavní problémy

- Nedostatek skutečných osobností
- Obor s komplexem méněcennosti
- Pod tlakem (někdy i dobrovolně) předstíráme výzkum
- Nízká kvalita odborných publikací, skript a učebnic
- Ostudný cechovní zákon o pedagogických pracovnících

Je jasné, že tyto problémy jsou navzájem tak úzce propojeny, že mi nejvíce práce dalo rozdělit je do samostatných bodů.

Nedostatek osobností

M. Sollicité cogito

Pud sebezáchovy mi velí poprosit vás, abyste si text k tomuto snímku doplnili sami...

Zamindrákovaný obor

Každý, kdo přijde zvenku, si brzy povšimne, že představitelé našeho oboru (aniž by si to samozřejmě připustili nebo si to dokonce třeba jen plně uvědomovali) trpí pocitem méněcennosti vůči jiným oborům.

Někteří to řeší tak, že se křečovitě snaží udělat ze speciální pedagogiky komprehenzivní nebo alespoň ucelený střed vesmíru...

Jiní se zase považují mezi ostatními fakultami speciální pedagogiky za první ligu, protože oni přeci dělají vědu, zatímco ti druzí nanejvýš učí...

Je ale až úsměvné, co všechno má být samostatným vědním oborem. Uvedu citát z jedné učebnice: „*Postavení Komprehenzivní a integrativní speciální pedagogiky raného věku v systému věd...*“

Jenže věda vypadá jinak a vůbec nekoresponduje s citačním indexem ani s počtem publikací, které se nám třeba nějakou fintou podaří protlačit až do velechrámu zvaného RIV. S tím velice těsně souvisí, že

Pod tlakem (někdy i dobrovolně) předstíráme výzkum

Bezhlavě jsme převzali pro naše podmínky zcela nevhodný systém z USA, kde výzkum dělají na univerzitách, zatímco u nás se tradičně dělal v ČSAV.

Ale co vůbec zkoumat na pedagogických fakultách?

Na témata, která by skutečně za výzkum stála, nemáme čas ani prostředky.

Takže nám nezbyvá, než „cizelovat hnidy“ a neuvědomujeme si, že to může mít i velmi negativní důsledky.

Příklad 1: Specifické poruchy učení, LMD, ADHD, ADD (a ADSL?)

Přiznávám, že jsem alergický na specifické (nebo snad vývojové?) poruchy učení, stejně jako na LMD, ADHD, ADD (a mně se do toho, nevím proč, plete ještě ADSL...).

Již jich známe asi sedm, ale vymýšlíme stále další a další.

Já bych také rád přispěl svým zrnkem do mlýna, a proto vám zde dnes slavnostně oznamuji, že zavádím novou poruchu – dysksichtii. Tu mám sám – dělá mi totiž nebetyčné problémy přiřadit si jméno k obličejí a naopak. Brzy to budu publikovat a stejně, jako mnozí autoři „odborných“ článků, doufám, že laskavý recenzent nemá žádné povědomí o neuropatologii, kde prosopagnosii znají již dlouho...

Netvrdím, že specifické poruchy učení neexistují. Ale má je opravdu až 30 % žáků???

Uvědomujete si, jaké má bezhlavé nálepkování důsledky?

Uvedu příklad z jedné diplomové práce, která je celá napsána stylem (cituji): *Děti mají psi velmy rádi, vnímají je všemy smysli a o psi pečují...*

A když se této diplomantky zeptám, kde maturovala z češtiny, řekne mi že tam a tam, ale že respektovali, že je dysortografická...

Mám jí tedy místo kopance zasalutovat?

Musím!!!

Cožpak jsme se již opravdu všichni zbláznili?

A bojím se dne, až mi (s odvoláním na *Listinu základních práv a svobod*):

- a) přijde natřít okna nevidomý lakýrník;
- b) orchestr bude dirigovat neslyšící dirigent a
- c) mého vnuka bude učit češtinu dysortografická češtinářka – pardon, promiňte mi, že nedržím krok s naším newspeakem – paní učitelka češtiny s dysortografií...

Příklad 2: Integrace, normalizace, inkluze a tak dále

Přiznávám se, že jsem právě tak alergický na věčné debaty o integraci, normalizaci a inkluzi. Je to samozřejmě problém, který se musí řešit individuálně. Jsem ale přesvědčen, že žádné hlubokomyslné doprovodné teorie zde nenahradí „zdravý selský rozum“.

Přitom zlí jazykové mých magisterských studentů přivandrovaných z jiných vysokých škol tvrdí, že na některých fakultách speciální pedagogiky (a především na těch tzv. prvoligových!) vystačí celé první dva roky jenom s upřesňováním těchto termínů...

Dovolte mi tři kontrolní otázky:

- a) Až zvládneme integrování, budeme se učit také derivovat?
- b) Překonáme v normalizaci i Gustáva Husáka?
- c) Je vrcholem inkluze masový hrob?

Další příklady bych mohl uvádět ještě dlouho

Místo nich raději citát ze skvělé přednášky „Velká iluze českého školství“, kterou zde loni přednesl pan prof. Piřha:

„Otazník, který se mění ve vykřičník, visí rovněž nad pedagogickými fakultami. Myslím, že by jim prospělo, kdyby si uvědomily, co je jejich posláním, věnovaly se mu a přestaly si hrát na něco, čím nejsou.“

Nízká kvalita odborných publikací, skript a učebnic

Když čtu některé články v našich odborných časopisech, občas jen tiše žasnu, co se dá s vážnou tváří napsat a co všechno může vyjít.

Ještě horší je, že se to týká i učebních textů – učebnic a především skript.

V rámci našeho projektu jsme udělali „audit“ učebnic surdopedie. 144 studenti hodnotili celkem 39 textů, které tak či onak alespoň částečně souvisejí se surdopedií.

Výsledky mám zpracované, ale zveřejnit je bohužel nemohu, protože bych si nadělal neúnosně mnoho nepřátel...

Především skripta se přímo hemží gramatickými, typografickými ale i faktickými chybami.

Obrázky, které jsou pracné (!), se v nich téměř nevyskytují. Zato si pedagogové (!) libují v cizích slovech, kterým často sami nerozumějí, a rádi píší strašlivě dlouhé věty. (Podobných citací mám plný „perlovník“.)

Příklad (věta se 66 slovy a 581 znakem):

„Strategie komprehenzivní speciální pedagogiky (a tedy i surdopedie) jako vědního oboru na konci 20. století již představuje jednoznačně pedagogický obor vycházející z kulturně antropologického rehabilitačního a podpůrně legislativního paradigmatu vyúsťujícího do prevence a překonání defektů a handicapů, popírání exkluzivity (vyřazování), řešení specifických problémů informace a komunikace, rozvoje osobnosti, socializace, enkulturace, ergotizace, širokého využívání kompenzačních a reedukačních postupů i technologií, včetně integrace napříč všemi věkovými skupinami handicapovaných.“

Někdy si opravdu nejsem jist, zda jde o odborný text nebo o parodii.

Všechno je přitom samozřejmě recenzované alespoň dvěma recenzenty.

Ti jsou ale buď na stejné úrovni jako autoři, nebo to, co recenzují, vůbec nečtou, protože to není placené vůbec, nebo je to placené velice špatně (Gaudeamus HK = 5 Kč/stránka!).

Ale recenzent je přece za kvalitu publikace spoluodpovědný!!!

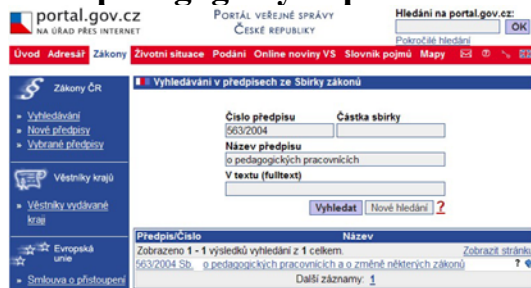
Bohužel nepublikujeme proto, aby po nás na tomto světě něco trvalého zůstalo nebo abychom něco předali svým studentům.

Publikujeme, protože nutně potřebujeme body pro získání doktorátu, docentury nebo i jen pár korun navíc do osobního hodnocení.

A protože tlak na „vědeckou činnost“ pedagogů v posledních letech značně sílí a vedení našich univerzit se tomu nemá odvahu vzepřít, rychle se rozvíjí i nový směnný obchod:

Ty mne budeš citovat a já tě za to připíši na svůj projekt...

Ostudný cechovní zákon o pedagogických pracovnících

V době, kdy jsem byl ještě ve Vládním výboru pro zdravotně postižené, se tento zákon připravoval. Měl jsem velice zásadní připomínky, že znemožní učít mnoha vynikajícím učitelům, ale neuspěl jsem.

Není mi známo, že by protestovali i pedagogové.

Ale proč by vlastně protestovali, když zvítězilo pedagogické lobby a tento zákon nám do určité míry vynahrazuje neexistující školné...

Stovky výborných praktiků si musí dodělat pedagogické vzdělání a ještě za to zaplatit!

Stydím se, když mi studenti v „rozšiřujícím“ studiu smutně říkají, že jim někdy o tom, co oni dělají řadu let, přednášejí lidé, kteří hned po studiu zůstali na fakultách a jak je to doopravdy v praxi nemají ani tušení...

Přitom alespoň když jsem studoval já, byli nejlepšími učiteli odborných předmětů inženýři a doktoři ze specializovaných VŠ. Byli mnohem lepšími učiteli, než absolventi pedagogických fakult s aprobační na dané předměty. Dnes učít nemohou, nebo musí absolvovat ponižující rozšiřovák...

Učitelem se člověk musí narodit...

Nedělejte si žádné iluze, že vynikající učitel vznikne studiem na našich fakultách.

My můžeme jeho talent rozvinout, onu vrozenou „učitelskou jiskru“ mu však vdechnout nemůžeme.

Bavím se představou, že by na našich „rozšiřovacích“ museli sedět všichni ti velikáni pedagogiky a speciální pedagogiky, které na této konferenci oslavujeme...

Věda nebo umění?

Protože se skvělým učitelem člověk musí narodit, jsem hluboce přesvědčen, že náš obor má blíže k umění než ke vědě.

A se zcela vážnou tváří navrhuji, abychom místo běžných přijímacích zkoušek zavedli zkoušky talentové...

ÚŽASNÁ (SPECIÁLNÍ) PEDAGOGIKA

Jsem vděčný osudu za to, že mne do speciální pedagogiky zavál.

Není to sice Věda s velkým V, ale je to nádherný a nesmírně užitečný obor lidské činnosti!

A já vás naléhavě prosím:

Nenechejme do našeho oboru proniknout to, co dnes ničí celou naši společnost!

Zachovejme alespoň pedagogické fakulty jako ostrůvky mravnosti, nezištnosti a charakteru!

Zachovejme alespoň učitelství jako obor, ve kterém mnohem více než tituly či funkce váží dosahované výsledky!

Jenom tak si nás budou moci naši studenti i společnost vážit.

Jenom tak si budeme moci vážit i sami sebe...

Děkuji vám za pozornost